

Regler för rökfri arbetstid

Inledning

Karlsborgs kommuns ambition är att aktivt arbeta för att främja hälsa och förebygga ohälsa. Rökning är den enskilda livsstilsfaktorn som har störst inverkan på vår hälsa. Genom att skapa rökfria miljöer och ge goda förutsättningar för minskad rökning vill Karlsborgs kommun bevara och förbättra hälsan hos medarbetarna.

Från och med 1 juli 2019 kom en ny lag, vilket innebär att rökförbudet utökas så att fler utomhusmiljöer omfattas och det påverkar den som bedriver verksamhet eller äger lokaler/utomhusområden som allmänheten har tillträde till. Lagen syftar till att begränsa de hälsorisker och olägenheter som är förbundna med bruk av tobak och liknande produkter samt med exponering för rök från tobak och utsläpp från liknande produkter.¹

Bestämmelser gällande rökfria miljöer finns i lagens sjätte kapitel. Rökförbud regleras i 6 kap 2 § och nämner bl a barnomsorg, skolverksamhet, lokaler som är avsedda för hälso- och sjukvård samt lokaler dit allmänheten har tillträde. Kommunen är som arbetsgivare ansvarig för att en arbetstagare inte, mot sin vilja, ska utsättas för tobaksrök i den lokal eller liknande utrymme där denne är verksam.² Detta förbud gäller även e-cigaretter³ och skall respekteras av anställda, förtroendevalda, besökare och andra som vistas i våra lokaler.

Regler för rökfri arbetstid omfattar samtliga anställda samt förtroendevalda under ersatt tid. Rökfri arbetstid innebär att all arbetstid, inklusive pauser, är rökfri. Rökning är inte tillåten i nära anslutning till entréer av kommunens lokaler, i kommunens fordon eller på skolgårdar.

---

¹ Lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter 1 kap 1§

² Lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter 6 kap 10§

³ Lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter 6 kap 1§

Syfte och mål

Syftet med rökfri arbetstid är att anställda i Karlsborgs kommun inte utsätts eller utsätter sina medarbetare, vård- och omsorgstagare, barn, elever eller besökare i kommunens verksamheter för hälsorisk eller dålig lukt på grund av tobaksrök.

Målen är att:

- ▶ samtliga arbetsplatser i Karlsborgs kommun ska vara helt rökfria
- ▶ rökning inte sker under arbetstid
- ▶ färre ska röka

Ansvar

I arbetsgivarens arbetsmiljöansvar ingår att verka för en god arbetsmiljö där ingen mot sin vilja utsätts för tobaksrök. Närmsta chef ansvarar för att informera anställda om regler för rökfri arbetstid via arbetsplatsträffar (APT), i mål- och uppdragsdialog samt i samband med nyrekrytering.

Samtliga medarbetare har ett ansvar att vara rökfria under arbetstid. Det innebär att inte utsätta brukare/kollegor/barn/elever/besökare för passiv rökning eller lukta rök vid kontakt med dessa.

Medarbetarens ansvar är att följa reglerna om rökning och rökfri arbetstid på samma sätt som andra ordningsregler, anställningsregler och arbetsmiljöregler. Om någon bryter mot framtagna regler så har arbetsgivaren rätt att genomföra en disciplinåtgärd som till exempel en varning i första läget men om man fortfarande inte följer de regler som gäller så kan det leda till en uppsägning av personliga skäl.

Förtroendevaldas ansvar är också att följa reglerna.

Var är rökning tillåten?

Rökning är endast tillåten på lämpliga platser utomhus och i egna kläder. Val av lämplig plats sker av respektive chef i samråd med medarbetarna.

Det är aldrig tillåtet att röka i nära anslutning till entréer av kommunens lokaler, i kommunens fordon eller på skolgårdar. Det ska klart framgå var rökförbud gäller.

Regler för rökfri arbetstid

- ▶ Från och med 2012-01-01 är arbetstiden helt rökfri.
- ▶ Med arbetstid avses den arbetade tiden inklusive pauser. Lunchrast räknas inte som arbetstid och omfattas inte av dessa regler. Måltidsuppehåll är jämställt med lunchrast i detta hänseende. Det är inte tillåtet att flexa ut för att röka.
- ▶ Samtliga arbetsplatser i Karlsborgs kommun ska vara helt rökfria. Med arbetsplatser avses samtliga lokaler eller närområden, till exempel entréer, skolgårdar osv. Rökfri arbetstid gäller även i kommunens fordon.
- ▶ Rökning får **inte** ske i arbetskläder. Med arbetskläder avses specifika kläder som arbetsgivaren tillhandahåller.
- ▶ För förtroendevald som deltar i ersättningsberättigade sammanträde med mera räknas hela sammanträdestiden som arbetstid.
- ▶ Vid anställningsintervjuer ska det framgå att Karlsborgs kommun är en rökfri arbetsplats.
- ▶ Vid rekrytering får icke-rökare inte ges företräde. Det är inte förbjudet att vara rökare som anställd i kommunen. Det är arbetstiden som är rökfri.

Speciell tillämpning för brukare i hemmiljö eller motsvarande

Enligt tobakslagen ska ingen mot sin vilja behöva utsättas för passiv rökning på arbetsplatsen. Arbetsmiljölagen föreskriver att arbetsgivaren ansvarar för att skapa en god arbetsmiljö. Enligt socialtjänstlagen ska socialtjänstens omsorg om äldre inriktas på att äldre personer får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande. I Socialstyrelsens nationella värdegrund framhålls att äldreomsorgen bland annat behöver värna och respektera den enskilda personens rätt till privatliv och kroppslig integritet, självbestämmande, delaktighet och individanpassning. Dock har arbetsgivaren ansvar för arbetsmiljön på arbetsplatsen och om medarbetare t ex drabbas av allergiska besvär på grund av en rökfylld miljö måste arbetsgivaren vidta åtgärder. En rimlig åtgärd är att organisera arbetet så att allergiska arbetstagare inte behöver utföra arbete i rökande boendes rum.

Rökförbudet gäller inte i fråga om bostäder och andra lokaler för boende som inte är tillfälligt. Men med anledning av att rökning inomhus eller i direkt anslutning till boendet innebär en hög brandrisk finns det anvisade platser även för rökare som har ett permanent boende i Karlsborgs kommuns lokaler.

Undantag från rökförbudet i bestämmelserna 6 kap 2 § innefattar ej tillfälliga boenden (exempelvis korttidsboende). På dessa boenden gäller rökförbud.

Som anställd i Karlsborgs kommun gäller rökfri arbetstid oavsett var den anställde utför sitt arbete.

E-cigarett

Definition

En elektronisk cigarett, e-cigarett, består oftast av en cigarettformad metallhylsa med en kammare som kan laddas med en vätska eller ampull. Vätskan innehåller olika lösningsmedel, smakämnen och ibland nikotin. När man använder e-cigaretten "glöder" den och vätskan bildar ånga. Ångan andas in, nikotinet tas upp i munnen och lungorna och går sedan ut i blodomloppet.

Skäl för en arbetsmiljö utan e-cigarett

Lagstiftning

E-cigarett med nikotin är inte tillåtna att sälja i Sverige eftersom Läkemedelsverket klassat dem som läkemedel och inte har godkänt någon sådan produkt.

Hälsoskäl

E-cigaretternas innehåll och hälsoeffekter än så länge är mycket dåligt kända. Folkhälsoinstitutet har gått ut med varningen att e-cigarett **kan** vara hälsofarliga. Ampullerna kan innehålla nikotin men även lösningsmedlen propylenglykol och glycerol. Skadliga effekter av nikotin är väl kända. När glycerol upphettas kan det vid vissa temperaturer bildas ett ämne som heter akrolein. Det kan vara kraftigt irriterande för slemhinnor, hud och öron och ge upphov till en brännande känsla i ögon och andningsvägar.

Övriga skäl

Användning av e-cigarett i rökfria miljöer kan göra det mycket svårt att se till att rökförbudet följs då dessa cigarett är väldigt lika vanliga cigarett.

Rökavvänjning via företagshälsovården

Att sluta röka är ett personligt ställningstagande. För de medarbetare som är tillsvidareanställda och vill sluta röka erbjuder Karlsborgs kommun stöd i form av insatser från företagshälsovården gällande rökavvänjning. Stödet är kostnadsfritt mot att det görs utanför arbetstid. Medarbetarens insats är alltså egen tid.

Anmälan om rökavvänjning hos företagshälsovården sker via närmaste chef.

Varför omfattas inte snus av beslutet?

Karlsborgs kommun har beslutat om rökfri arbetstid vilket innebär att snus inte omfattas. Snusare som vill få stöd med snusavvänjning kan också få hjälp via företagshälsovården.

Uppföljning

Uppföljning av tillämpningen av dessa regler ska följas upp vid den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet. Uppföljningen sker via respektive förvaltnings samverkansgrupp (FSG) samt i den centrala samverkansgruppen (CSG).

Vid uppföljningen redovisas också hur många som fått stöd att sluta röka genom företagshälsovården.

Frågor angående denna riktlinje

För frågor om reglerna för rökfri arbetstid hänvisas i första hand till närmaste chef eller förvaltningschef.

Dokumentuppföljning

Ansvarig för detta dokument är kommunens HR-chef.

